

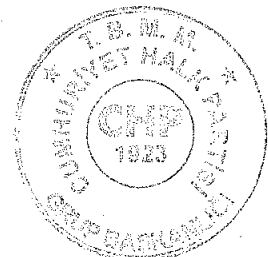

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 14. Ağustos 2015
Sayı : 390

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adli Kolluk kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.
14.08.2015

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
17 Ağustos 2015
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
17 Ağustos 2015
No: 15520

GENEL GEREKÇE

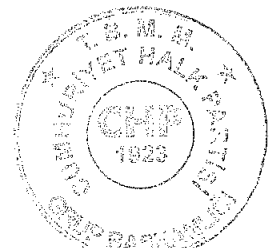
Hukuk devletinin ilkelerine uygun, yürütmenin vesayetinde olmayan adil bir yargılamanın yapılabilmesi için etkin ve bağımsız bir soruşturma şarttır. Yürürlükte olan yasalara göre, soruşturmayı yürüten adli kolluk görevlilerinin idari yönden İçişleri Bakanlığı'na bağlı olması, yürütmeden bağımsız ve etkin bir soruşturma gerçekleşmesi bakımından sakıncalar taşımaktadır. Bu nedenle Yargı'ya bağlı, soruşturma alanında uzmanlaşmış bir adli kolluk teşkilatının oluşturulması, hukuk devletinin gereksinimlerindendir.

Avrupa İnsan Hakları Komiseri Thomas Hammerberg, 10 Haziran 2012 tarihli raporunda yürütmeden bağımsız bir Adli kolluk teşkilatının eksikliğini ve gerekliliğini vurgulamıştır. Raporda kanıtların daha iyi toplanabilmesi, soruşturmaların dışarıya sızdırılmasının önlenmesi, savcıların soruşturmalar arasında daha iyi eşgüdüm sağlayabilmesi için ayrı bir adli kolluk teşkilatının oluşturulmasının gereğinden bahsedilmiştir.

Ülkemizde, Başsavcılığa bağlı bir Adli Kolluk Teşkilatı'nın eksikliği, AB İlerleme Raporlarında da belirtilmiştir. Avrupa Komisyonu, 2011, 2012, 2013 yılları ilerleme raporlarında, Türkiye'de savcılığa bağlı bir asli kolluk teşkilatının bulunmaması sebebiyle savcılığın soruşturmalar için, İçişleri Bakanlığına dayanmak durumunda kaldığını belirtmiştir. Buna ek olarak 2012 yılı İlerleme Raporu'nda, Türkiye'de Adli kolluk kuvvetinin bulunmamasının işkence veya kötü muamele suçlamalarına ilişkin idari soruşturmaların aynı kurum içindeki diğer polis memurları tarafından yürütülmesi nedeniyle, soruşturmanın tarafsızlığının tehlikeye düştüğü söylenmiştir.

Anayasa Uzlaşma Komisyonu'nun çalışmalarında da Cumhuriyet savcılığına bağlı adli kolluk kurulması konusunda dört siyasi parti arasında bir görüş birliği sağlanmıştır.

Oluşturulacak olan Adli Kolluk Teşkilatı görevlerinin, savcının talimat ve denetimlerine uygun olarak görevlerini ifa etmesi, soruşturmanın adli prosedüre ve hukuka uygunluğunu garanti altına alacaktır. Bu bağlamda Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu, 6 Ekim 2000 tarihli tavsiye kararında, savcının soruşturmada delil arama sırasında kullanılan yöntemlere, soruşturmayı yapacak olan personelin seçimine, soruşturmanın süresine ve elde edilen bilgilerin Başsavcı ile paylaşılıp paylaşılamayacağına karar verme yetkisinin devlet tarafından garanti altına alınması gerektiğini belirtmiştir.

ADLİ KOLLUK KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu kanunun amacı, adli makamların yargı bağımsızlığı ilkesine uygun olarak, Cumhuriyet başsavcısının gözetim ve denetiminde kovuşturma ve soruşturma görevlerini yerine getirmelerini, şüpheli, sanık ve delillere gecikmeden ve güvenilir biçimde ulaşmalarını sağlamak, bu konularda hızlı, sağlıklı, verimli ve usulüne uygun biçimde faaliyetlerde bulunmak üzere adli kolluk teşkilatının kuruluş, görev ve sorumluluklarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Kanun, adli kolluğun görev, yetki ve sorumlulukları, hizmetin gerektirdiği bağlılık ve ilişkiler ile özlük işlerine ilişkin esas ve usulleri kapsar.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Çalışma Esasları

Kuruluş

MADDE 3 – (1) Adli makamların yargı bağımsızlığı ilkesine uygun olarak kovuşturma ve soruşturma görevlerini yerine getirmelerini, sanık ve kanıtlara gecikmeden ve güvenilir biçimde ulaşmalarını sağlamak amacıyla il ve ilçelerde cumhuriyet savcılarına bağlı olarak görev yapmak üzere adli kolluk kurulur.

(2) Adli kolluk; soruşturma müfettişleri, adli polis, adli sahil güvenlik ve adli jandarmadan oluşur;

a) Soruşturma müfettişleri: İl ve İlçe Cumhuriyet başsavcılıkları emrinde uzmanlardan oluşan soruşturma müfettişleri birimi,

b) Adli Polis: Her polis karakolunda adli polis kısmı, her emniyet müdürlüğünde adli polis şubesi,

c) Adli Jandarma: Her jandarma karakolunda adli jandarma kısmı, her ilçede jandarma bölük komutanlığında adli jandarma takımı ve her il jandarma alay komutanlığında adli jandarma bölüğü,

d) Adli Sahil Güvenlik: Her sahil güvenlik grup komutanlığında adli sahil güvenlik takımı, her sahil güvenlik bölge komutanlığında adli sahil güvenlik bölüğü, ifade eder.

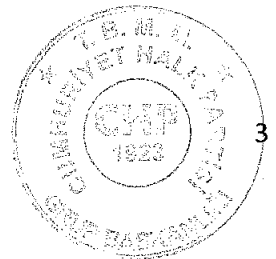
(2) Adli jandarma, adli polis teşkilatı kurulmayan veya il ve ilçe belediye hudutları dışında kalan yerlerde adli kolluk görevini yerine getirmek üzere yeteri kadar subay, astsubay, uzman erbaş ve erden oluşur.

(3) Adli polis ve jandarmanın kadro ihtiyacı Adalet ve İçişleri Bakanlarınca müştereken tespit edilir.

Yönetim ve denetim

MADDE 4 – (1) Adli kolluk, bulunduğu yer cumhuriyet başsavcısının yönetim ve denetimine tabi olup onun yazılı ve sözlü emirlerini yerine getirmekle yükümlüdür. Savcının talimatlarına uygun hareket etmeyenler 26/9/2004 tarihli ve 5234 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 257'nci maddesinin 1 ve 2 nci fıkraları gereğince cezalandırılır.

(2) Kovuşturma sırasında mahkemece yapılmasına karar verilen adli soruşturma işlemleri için mahkeme talebini Cumhuriyet başsavcılığına iletir. Adli kolluk bu kovuşturma işlemlerini Cumhuriyet başsavcısı veya Cumhuriyet savcılarının yönetim ve denetimi altında yerine getirir.

(3) Adli kolluk, Cumhuriyet savcılarında aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmes ve bu aykırılığı gerekçesiyle beraber emri veren savcıya yazılı olarak bildirir. Bu halde emri yerine getiren sorumlu olmaz. Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulmaz.

Soruşturma müfettişliği biriminin görev, çalışma usul ve esasları

MADDE 5 – (1) İl ve ilçe Cumhuriyet başsavcılıkları emrinde uzmanlardan oluşturulan soruşturma müfettişleri birimleri, Cumhuriyet başsavcılıklarının emir ve denetimi altında faaliyet gösterir.

(2) Soruşturma müfettişleri; adli polis, adli sahil güvenlik ve adli jandarmanın bu kanuna göre verilen görev bakımından üstüdür; adli polis ve jandarma, soruşturma müfettişlerinin emir ve denetimi altında görev yaparlar.

(3) Yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde soruşturma müfettişlerinin görevleri şunlardır:

- a) Şikayetçinin şikayetini ve delillerini tespit etmek,
- b) Adli polis ve adli jandarma ile genel kolluk tarafından yakalanan kişilerin ifadelerini almak,
- c) Tanık ve bilirkişi dinlemek
- d) Olay yeri görgü ve tespit tutanağını düzenlemek
- e) Elde edilen delillerle ilgili olarak bilirkişi incelemesi yapmak veya yaptırmak
- f) Müşteki ve sanıklarla ilgili adli tabip raporlarını temin etmek
- g) İşlenen suçla ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi istemek
- h) Araştırma ve soruşturma ile ilgili Cumhuriyet başsavcısı veya savcısının verdiği diğer işleri yapmak

(4) Soruşturma müfettişleri; adliye binasında veya Cumhuriyet başsavcılıklarınca belirlenen yerde görev yaparlar. Bu birimlerde görev yapan soruşturma müfettişleri sivil kıyafetle çalışırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluk

Adli kolluğun görev ve yetkileri

MADDE 6 – (1) Adli kolluğun görevleri şunlardır:

- a) Cumhuriyet başsavcılığı tarafından herhangi bir suçla ilgili olarak verilen her türlü araştırma ve soruşturma işlemlerini yerine getirmek,
- b) Adli kolluğun kendiliğinden veya ihbar veya şikayet üzerine öğrendiği suçları derhal Cumhuriyet başsavcılığına haber vermek ve Cumhuriyet başsavcılığınca bu konuda verilecek emirler gelinceye kadar suçla ilgili bilgileri toplamak, bunlardan doğabilecek diğer sonuçları önlemek, suç faillerini araştırmak ve yakalamak, delilleri toplamak ve koruma altına almak.

(2) Adli kolluk suçun işlendiği haberini alır almaz bu Kanunda belirtilen görevleri, Cumhuriyet savcısının bu konuda vereceği yazılı ve sözlü emirleri yerine getirir.

(3) Soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda öncelikle adli kolluğa yaptırılır.

Görev alanı

MADDE 7 – (1) Adli kolluğun görev alanı, kurulduğu yer bölgesiyle sınırlıdır. Soruşturma müfettişleri, adli polis, adli sahil güvenlik ve adli jandarmanın görev alanı bağlı bulundukları Cumhuriyet başsavcısının görev alanına göre tayin edilir.

(2) Cumhuriyet başsavcıları ve Cumhuriyet savcıları görev alanlarının sınırları dışında belirli adli işlemlerin yapılmasını o yer Cumhuriyet başsavcısını bilgilendirerek, işbirliği içerisinde, yönetimlerindeki adli kolluğa emredebilir.

Adli kolluk hakkında uygulanacak hükümler

MADDE 8 – (1) Soruşturma müfettişliği birimi mensupları, yetki ve sorumluluk bakımından bu konuda öngörülen hükümler saklı kalmak üzere emniyet kuruluşları ile ilgili mevzuat hükümlerine; özlük hakları yönünden ise 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir.

(2) Adli polis, adli sahil güvenlik ve adli jandarma mensupları yetki sorumluluk ile özlük hakları yönünden bu kanunda öngörülen hükümler saklı kalmak üzere kendi kuruluşları ile ilgili mevzuat hükümlerine tabidir.

Genel kolluktan yararlanma

MADDE 9 – (1) Genel kolluk, adli kolluğun kurulduğu yerlerde de şikayet ve suç bildirimlerini kabul etmek, adli kolluk işe el koyuncaya kadar gerekli acele önlemleri almak ve suç delillerini korumakla yükümlüdür.

(2) Bu görevleri yerine getiren genel kolluk kuvvetleri, derhal ve en çabuk vasıta ile durumu adli kolluğa bildirir.

(3) Genel kolluk, doğrudan doğruya bilgi edindiği hususları en çabuk vasıta ile adli kolluğa ve/veya bulunduğu yerdeki Cumhuriyet savcısına bildirir.

(4) Adli kolluğun bulunduğu yerlerde de Cumhuriyet savcısı gerektiğinde, adli kolluk dışındaki genel kolluk amirlerinden belirli adli işlerin görülmesi için geçici olarak memur görevlendirilmesini isteyebilir. Görevlendirilen memurlar adli görevlerin yerine getirilmesinde bu Kanun hükümlerine tabidirler.

(5) Adli kolluk dışındaki genel kolluk amir ve memurları yukarıdaki fıkra gereğince Cumhuriyet savcılarınca verilen görevleri derhal yerine getirmekle yükümlüdür.

Görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçlar

MADDE 10 – (1) Soruşturma müfettişleri, adli polis, adli sahil güvenlik ile adli jandarma hakkında, görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı Cumhuriyet başsavcılığınca doğrudan soruşturma ve kovuşturma yapılır.

(2) Soruşturma müfettişlerinin idari görevlerinden doğan veya bu görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı da Cumhuriyet başsavcılığınca soğrudan soruşturma ve kovuşturma yapılır.

(3) 5 inci madde hükmü saklıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Atama, Sicil ve Disiplin İşlemleri

Adli kolluğun atanması

MADDE 11 – (1) Soruşturma müfettişleri, üniversite mezunları arasından mülakatla altı ay süreli eğitime tabi tutulduktan sonra Cumhuriyet başsavcısı tarafından atanırlar.

(2) Adli polis memurları, beş yıl genel polis hizmetlerinde çalışmış, olumsuz sicil ve disiplin cezası almamış polis memurları arasından sınavla seçilecek ve altı ay süreli eğitime tabi tutulduktan sonra Cumhuriyet başsavcısı tarafından, Emniyet Genel Müdürlüğü'nden görüş alınarak atanırlar.

(3) Adli jandarma üst ve astları olumsuz sicil ve disiplin cezası almamış subay, astsubay, uzman çavuş ve erler arasından sınavla seçilecek ve altı ay süreli eğitime tabi tutulduktan sonra Cumhuriyet başsavcısı tarafından Jandarma Genel Komutanlığı'ndan yazılı görüş alınarak atanırlar.

(4) Adli sahil güvenlik üst ve astları olumsuz sicil ve disiplin cezası almamış, subay, astsubay, uzman erbaş, erbaş ve erler arasından sınavla seçilecek ve altı ay

